

Sygn. akt *IC 751/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Andrzej Kurylek</i>
Protokolant:	Sekr. Sądowy Piotr Brodowski

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **B. P., H. L.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – reprezentowanemu przez Wojewodę (...)**

o zapłatę

I. zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz powódki B. P. kwotę 247 312, 50 zł (dwieście czterdzieści siedem tysięcy trzysta dwanaście złotych i 50/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 września 2017 roku do dnia zapłaty,

II. zasądza od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) na rzecz powódki H. L. kwotę 95 150 (dziewięćdziesiąt pięć tysięcy sto pięćdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 września 2017 roku do dnia zapłaty,

III. w pozostałym zakresie powództwa oddala,

IV. ustala, że powódka B. P. wygrała proces w 72%, a powódka H. L. w 68% i pozostawia szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

Sygn. akt *IC 751/15*

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 lipca 2015 r. powódka B. P. domagała się od pozwanego Skarbu Państwa – Prezydenta (...) W. zasądzenia na jej rzecz kwoty 345.345 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2012 r., tytułem odszkodowania za wydanie przez Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego W. – Ś. – z naruszeniem prawa – decyzji nr (...) z dnia 9 marca 1989 r., na skutek wydania której powódka poniosła szkodę, a także zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Prezydenta (...) W. na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(pozew – k. 3-13)

W odpowiedzi na pozew z dnia 9 września 2015 r. pozwany Skarb Państwa – Prezydent (...) W., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezydenta (...) W. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym na podstawie przepisu art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuratorii Generalnej

Skarbu Państwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 1150 z późn. zm.) kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

(odpowiedź na pozew – k. 98-107)

Pozwem z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie o sygn. II C 658/15 powódka H. L. domagała się od pozwanego Skarbu Państwa – Prezydenta (...) W. zasądzenia na jej rzecz kwoty 138.739,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2012 r., tytułem odszkodowania za wydanie przez Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego W.– Ś. z naruszeniem prawa – decyzji nr (...)z dnia 18 maja 1990 r., na skutek wydania której powódka poniosła szkodę, a także zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Prezydenta (...) W. na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(pozew – k. 2-13 akt sprawy I C 658/15)

W odpowiedzi na pozew z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawie II C 658/15 pozwany Skarb Państwa – Prezydent (...) W., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezydenta (...) W. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym na podstawie przepisu art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz. 1150 z późn. zm.) kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

(odpowiedź na pozew – k. 98-108 akt sprawy II C 658/15)

Postanowieniem z dnia 4 lutego 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. II C 658/15 przez Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział II Cywilny, Przewodniczący zarządził, na podstawie art. 219 k.p.c. połączenie sprawy o sygn. akt II C 658/15 ze sprawą o sygn. akt I C 751/15 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenie jej pod sygnaturą I C 751/15.

(postanowienie z dnia 4 lutego 2016 r. – k. 115 akt sprawy II C 658/15)

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 29 lutego 2016 r. tutejszy Sąd postanowił w trybie art. 67 § 2 k.p.c. oznaczyć jako właściwą jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa Wojewodę (...).

(postanowienie z dnia 29 lutego 2016 r. – k. 134v.)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość przy ul. (...) w W. stanowiła własność J. L. (1). Znajdowała się ona na terenie działania dekretu (...), w związku z czym grunt ten z dniem 21 listopada 1945 r. stał się własnością (...) W., a po zniesieniu samorządu terytorialnego w 1950 r. Skarbu Państwa.

(zaświadczenie – k. 50)

Orzeczeniem administracyjnym z dnia 21 czerwca 1950 r. Prezydium Rady Narodowej w (...) W. odmówiło przyznania J. L. (1) prawa własności czasowej do gruntu nieruchomości (...) położonego przy ul. (...).

(okoliczność niesporna)

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 1998 r. (sygn. akt I Ns 308/98) Sąd Rejonowy w P. stwierdził, że spadek po J. L. (1) zmarłym w dniu 27 czerwca 1949 r. w P. na podstawie ustawy nabyli bratanica A. D. (1) oraz bratanek J. L. (2) po 1/2 części każde z nich.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 grudnia 1998 r. – k. 69)

Postanowieniem z dnia 7 stycznia 1983 r. (sygn. akt I Ns 367/82) Sąd Rejonowy w P. stwierdził, że spadek po J. L. (2) zmarłym w dniu 1 stycznia 1982 r. w K. na podstawie ustawy nabyli żona H. L. oraz córka B. L. po 1/2 części każda z nich.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w P. z dnia 7 stycznia 1983 r. – 70)

Postanowieniem z dnia 23 października 2006 r. (sygn. akt I Ns 522/06) Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie stwierdził, że spadek po A. D. (2) z domu L. zmarłej w dniu 8 lipca 2006 r. na podstawie ustawy nabyła w całości bratanica B. P..

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z dnia 23 października 2006 r. – k. 71)

Decyzją z dnia 9 marca 1989 r. Kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego W.–Ś., w sprawie prowadzonej pod sygnaturą (...) wydał decyzję o sprzedaży na rzecz J. R. lokalu mieszkalnego nr (...) znajdującego się w budynku położonym przy ul. (...) w W..

(okoliczność niesporna)

Decyzją z dnia 18 maja 1990 r. Kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicowego (...) – Ś., w sprawie prowadzonej pod sygnaturą (...) wydał decyzję o sprzedaży na rzecz W. K. lokalu mieszkalnego nr (...) znajdującego się w budynku położonym przy ul. (...) w W..

(okoliczność niesporna)

Decyzją z dnia 8 września 2009 r. (znak: (...)), Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W., na podstawie art. 158 § 2 w zw. z art. 156 § 2 k.p.a. orzekło, że ww. decyzje zostały wydane z naruszeniem prawa.

(dowód: decyzja z dnia 8 września 2009 r., znak: (...) – k. 17-20; k. 16-19 akt sprawy II C 658/15)

Stwierdzenie wydania decyzji o sprzedaży lokalu nr (...) z naruszeniem prawa zostało przez SKO w W. uzasadnione faktem, iż budynek w którym znajdowały się ww. lokale nie stanowił w dacie jej wydania własności Skarbu Państwa. Prawo to opierać się miało bowiem o orzeczenie administracyjne Prezydium Rady Narodowej w (...) W. (znak: L.dz. P.B./ (...)) o odmowie przyznania J. L. (1) prawa własności czasowej, które było nieważne – co zostało stwierdzone decyzją SKO w W. z dnia 3 września 2001 r. (znak: (...)).

(dowód: decyzja z dnia 3 września 2001 r., znak: (...) – k. 21-23)

W dniu 15 lutego 2008 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji stwierdził ponadto nieważność decyzji Wojewody (...) nr (...) z dnia 5 lipca 1991 r. (znak: G.2.4. (...)), w części stwierdzającej nabycie przez Gminę D. (...) – Ś. prawa własności udziału 0,637 części nieruchomości budynkowej położonej w W. przy ul. (...), działka nr (...), obręb ewidencyjny nr (...).

(dowód: decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 lutego 2008 r., znak: (...) – k. 24-27)

Decyzją z dnia 18 marca 2008 r. (znak: (...) -10-23-07) Prezydent (...) W. orzekł o ustanowieniu na rzecz powódek udziałów po 3/4 w prawie użytkowania wieczystego do udziału 0,6370 części gruntu oznaczonego jako działka ewidencyjna nr (...) w obrębie (...), położonego przy ul. (...) w W., w którym znajdują się przedmiotowe lokal nr (...). Przedmiotowa decyzja stanowiła podstawę zawarcia przez powódki i (...) W. umowy ustanowienia użytkowania wieczystego wskazanego wyżej udziału w tym gruncie wraz z prawem własności znajdującego się na nim budynku.

(dowód: decyzja z dnia 18 marca 2008 r., znak: (...)- k. 28-33; protokół przekazania – przejęcia – k. 65-66)

W dniu 20 czerwca 2008 r., na podstawie decyzji Prezydenta (...) W. z dnia 18 marca 2008 r. oraz na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 lutego 2008 r. Zakład (...) w D. Ś. (...) W. przekazał

administrowanie B. P. oraz H. L. niesprzedaną częścią budynku położonego przy ul. (...) w W., na działce ewidencyjnej nr (...) z obrębu (...), o powierzchni 405 m².

(dowód: protokół przekazania – przejęcia – k. 65-66)

Pismem z dnia 23 lipca 2012 r. H. L. oraz B. P. zwróciły się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z wnioskiem o przyznanie wnioskodawczyniom kwoty 7.440.000 zł tytułem odszkodowania za wydanie z naruszeniem prawa określonych decyzji administracyjnych. Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2012 r. (znak: (...)) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w W. orzekło na podstawie art. 66 § k.p.a. o zwrocie podania wnoszącym.

(dowód: wniosek o odszkodowanie z dnia 23 lipca 2012 r. – k. 34-36; postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w W. z dnia 8 sierpnia 2012 r. – k. 37-38)

Pismem z dnia 23 sierpnia 2012 r. wzywające H. L. oraz B. P. wniosły o zavezwanie Skarbu Państwa do próby ugodowej w sprawie zapłaty H. L. i B. P. kwoty 7.440.000 zł tytułem odszkodowania za wydanie z naruszeniem prawa decyzji administracyjnych na skutek wydania których wzywające poniosły szkodę.

(dowód: zavezwanie do próby ugodowej – k. 72-76)

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II C 769/13, Sąd Okręgowy w Warszawie II Wydział Cywilny zasądził od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz H. L. kwotę 80.948 tytułem odszkodowania za wydanie decyzji dotyczącej ustanowienia odrębnej własności lokalu i jego zbycia z naruszeniem prawa.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie w sprawie o sygn. II C 769/13 – k. 77-87)

Wartość rynkowa lokalu nr (...) położonego w budynku posadowionym na gruncie przy ul. (...) w W. podług jego stanu na datę 9 marca 1989 r. według wskaźnika wartości rynkowej lokali wolnych wynosi 499.600 zł, natomiast wartość rynkowa ww. lokalu z uwzględnieniem obciążenia go obligatoryjnym prawem najmu wynosi 329.750 zł.

(dowód: opinia biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego – k. 170-214; opinia uzupełniająca biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego – k. 242-247 oraz k. 264-272)

Wartość rynkowa lokalu nr (...) położonego w budynku posadowionym na gruncie przy ul. (...) w W. podług jego stanu na datę 9 marca 1989 r. według wskaźnika wartości rynkowej lokali wolnych wynosi 576.700 zł, natomiast wartość rynkowa ww. lokalu z uwzględnieniem obciążenia go obligatoryjnym prawem najmu wynosi 710.350 zł.

(dowód: opinia biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego – k. 170-214; opinia uzupełniająca biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego – k. 242-247 oraz k. 264-272)

Powyższy stan faktyczny został przez Sąd ustalony przede wszystkim na podstawie niekwestionowanych co do autentyczności dowodów z dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy. Dowody z dokumentów w postaci decyzji administracyjnych, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Nadto Sąd uznał wszystkie dowody z dokumentów za wiarygodne, albowiem ich autentyczność nie została zakwestionowana przez strony, a ponadto Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu.

Oceniając opinię sporządzoną na potrzeby niniejszego postępowania przez biegłego sądowego rzeczoznawcę majątkowego – mgr inż. S. O. Sąd miał na uwadze wytyczne Sądu Najwyższego, w tym orzeczenie z dnia 15 czerwca 1970 r. I CR 224/70, zgodnie z którym kontrola opinii biegłego powinna polegać na sprawdzeniu prawidłowości – z punktu widzenia wymagań logiki i zasad doświadczenia życiowego – rozumowania przeprowadzanego w jej uzasadnieniu, które doprowadziło do wydania takiej, a nie innej opinii. Sąd ocenił opinię pod względem fachowości oraz rzetelności. Kierując się powyższymi wskazówkami uznał ją za w pełni wartościowy materiał dowodowy o istotnym znaczeniu dla dokonania ustaleń w niniejszej sprawie. Przede wszystkim wskazać trzeba, że biegły sporządził

opinię zgodnie z tezą dowodową sformułowaną w postanowieniu Sądu z dnia 28 czerwca 2016 r. (k. 163) i udzielił jednoznacznych i stanowczych odpowiedzi na postawione przez Sąd pytania. Biegły w sporządzonej przez siebie opinii w sposób wyczerpujący i czytelny odniósł się do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, zaś poczynione przez niego wnioski są klarowne, jednoznaczne i logicznie uzasadnione.

Strona pozwana podnosiła liczne wątpliwości co do rzeczowej opinii, wskazując, że w jej ocenie wartość wycenianej nieruchomości została zawyżona. Jednakże, w ocenie Sądu niezadowolenie strony pozwanej wynikało raczej z nieprzychylnych dla niej wniosków płynących z opinii aniżeli z poważnych zarzutów. Zdaniem Sądu biegły w kolejnych opiniach uzupełniających (k. 242-247 oraz k. 264-272) potwierdził poczynione w opinii pierwotnej ustalenia i wnioski, i wyczerpująco odpowiedział na pytania stron rozwiewając wszelkie wątpliwości. W rezultacie strona pozwana nie zwróciła się o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Na wstępie podkreślić należy, iż nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut strony pozwanej dotyczący braku legitymacji czynnej każdej z powódek do dochodzenia odszkodowania z tytułu wydania decyzji administracyjnych. Bezspornie bowiem w ocenie Sądu B. P. oraz H. L. były czynnie legitymowane do występowania w charakterze powódek w przedmiotowej sprawie. Następstwo prawne po J. L. (1), którego własność stanowiła nieruchomość (...) położona przy ulicy (...) w W., oznaczona hipotecznie (...), wynika bezspornie z postanowień kolejno Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 grudnia 1998 r. (sygn. akt I Ns 308/98), Sądu Rejonowego w P. z dnia 7 stycznia 1983 r. (sygn. akt I Ns 367/82) oraz Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie z dnia 23 października 2006 r. (sygn. akt I Ns 522/06). Dodatkowo z treści złożonych do akt sprawy kopii decyzji administracyjnych wydanych w postępowaniach jednoznacznie wynika, że powódki traktowane były przez organy administracji państwowej jako następcy prawni dawnego współwłaściciela właściciela nieruchomości, a których to wartości dowodowej strona pozwana nie poddawała w wątpliwość.

Odnosząc się natomiast do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia powódek B. P. oraz H. L. stwierdzić należy, że również nie zasługiwał on na uwzględnienie. Zgodnie z brzmieniem art. 160 § 2 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 418 tego kodeksu. Przepis § 6 tego artykułu stanowił, że roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 k.p.a., że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 k.p.a. Trzyletni termin przedawnienia przewidziany w art. 160 § 6 k.p.a. biegnie niezależnie od momentu powstania szkody oraz momentu dowiedzenia się o szkodzie przez uprawnionego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2013 r., sygn. akt I Aca 443/13, LEX nr 1375897).

Zgodnie natomiast z treścią art. 120 § 1 zd. 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, który to dzień w niniejszej sprawie należy łączyć z dniem, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1. W niniejszej sprawie datą początkową, od której rozpoczął się bieg przedawnienia dochodzonego roszczenia jest data wydania ostatecznej decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 8 września 2009 roku znak (...) stwierdzającej, że decyzja Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicy W.–Ś. z dnia 9 marca 1989 r. (dotycząca lokalu nr (...)) oraz decyzja tego samego organu z dnia 18 maja 1990 r. (dotycząca lokalu nr (...)) zostały wydane z naruszeniem prawa.

Zgodnie z art. 123 § 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Zgodnie z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. Stosownie do § 2 tegoż artykułu w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone.

Powódki w dniu 23 sierpnia 2012 roku zaważwały Skarb Państwa do próby ugodowej, żądając zapłaty kwoty 7.440.000 złotych, za szkodę poniesioną przez wnioskodawczynię w związku z wydaniem z naruszeniem prawa decyzji administracyjnych na skutek wydania których poniosły one szkodę. W związku zatem z zaważwaniem do próby ugodowej bieg terminu przedawnienia został przerwany i rozpoczął swój bieg na nowo. B. P. wystąpiła z pozwem w niniejszej sprawie w dniu 2 lipca 2015 r., a zatem nie budziło wątpliwości, iż jej roszczenie w dacie wytaczania powództwa nie uległo przedawnieniu. Powódka H. L. wystąpiła z pozwem w sprawie o sygn. akt II C 658/15 w dniu 27 sierpnia 2015 r. Co prawda brak było w aktach niniejszej sprawy protokołu z posiedzenia Sądu w przedmiocie wniosku powódek o zaważwanie pozwanego do próby ugodowej, co znacznie utrudniło niniejszemu Sądowi precyzyjne określenie daty od której to należałoby liczyć na nowo bieg terminu przedawnienia, jednakże mając na względzie bogate doświadczenie Sądu w analogicznych sprawach, trudno jest przypuszczać, ażeby termin takiego posiedzenia został wyznaczony na dzień przypadający w ciągu zaledwie 4 dni od daty złożenia stosownego wniosku. W związku z powyższym należało uznać, że roszczenie powódki H. L. również nie uległo przedawnieniu.

W tej sytuacji Sąd uznał zarzut pozwanego o przedawnieniu roszczenia powódek za chybiony.

Należało zatem przejść do oceny merytorycznej zgłoszonego przez powódki roszczenia odszkodowawczego.

W przedmiotowej sprawie zastosowanie znajdował przepis art. 160 § 1 i 2 k.p.a. Zgodnie bowiem z art. 5 ustawy z 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) wprowadzającej nowe regulacje dotyczące odpowiedzialności za szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej, zmiany nią wprowadzone nie mają zastosowania do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed wejściem w życie ustawy. Z kolei, jak wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 31 marca 2011 r. (sygn. akt III CZP 112/10, LEX nr 751460), do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. stwierdzono zarówno przed, jak i po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. Jeżeli ostateczna wadliwa decyzja administracyjna została wydana przed dniem wejścia w życie Konstytucji, odszkodowanie przysługujące na podstawie art. 160 § 1 k.p.a. nie obejmuje korzyści utraconych wskutek jej wydania, choćby ich utrata nastąpiła po wejściu w życie Konstytucji. W konsekwencji stwierdzić należy, że w myśl cytowanej uchwały w omawianych przypadkach nie zachodzi konieczność wyczerpania administracyjnego trybu dochodzenia odszkodowania przewidzianego w art. 160 § 4 k.p.a.

Wobec zatem stwierdzenia przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze wydania z naruszeniem prawa decyzji Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami (...) Dzielnicy W.– Ś. z dnia 9 marca 1989 r. (sygn. (...)) oraz z dnia 18 maja 1990 r. (sygn. (...)) dotyczących sprzedaży lokali mieszkalnych nr (...) znajdujących się w budynku położonym przy ul. (...) w W., następcom prawnym właściciela dawnej nieruchomości (...) przysługiwało roszczenie odszkodowawcze w oparciu o przepis art. 160 § 1 i 2 k.p.a. Zgodnie z treścią art. 160 § 2 k.p.a. do odszkodowania stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. W związku z powyższym rzeczą powódek było wykazanie szkody, jej wysokości i bezpośredniego, normalnego związku przyczynowego pomiędzy powstałą szkodą a wydaną z naruszeniem prawa decyzją administracyjną. Stwierdzenia w pierwszej kolejności wymagało, w oparciu o utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, że fakt, iż organ stwierdził, że decyzja została wydana z naruszeniem prawa, przesądza o bezprawności i winie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 3 maja 1985 r., sygn. akt II CR 121/85, OSNC 1986/4/53).

W przekonaniu Sądu nie mogło budzić wątpliwości, że strona powodowa na skutek wadliwych orzeczeń administracyjnych Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicy W.– Ś. z dnia 9 marca 1989 r. oraz z dnia 18 maja 1990 r. poniosła rzeczywistą szkodę, rozumianą jako powstałą wbrew woli poszkodowanego różnicę między obecnym jego stanem majątkowym (tu – stanem majątkowym następców prawnych)

a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z 11 lipca 1957 r., sygn. akt 2 CR 304/57, OSN 1958, nr III, poz. 76; uchwała Sądu Najwyższego z 22 listopada 1963 r., sygn. akt IH PO 31/63, OSNCP 1964, nr 7-8, poz. 128; wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2002 r., sygn. akt V CKN 960/00; wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2002 r., sygn. akt V CKN 1325/00, LEX nr 75295). Szkodę rzeczywistą (damnum emergens), jaką poniosła strona powodowa stanowi uszczerbek majątkowy, jaki powstał na skutek niezaspokojenia uprawnienia do przyznania prawa własności czasowej nieruchomości (obecnie prawa użytkowania wieczystego) jej poprzednikom prawnym, a której wysokość wyznacza wartość tego prawa.

Sąd doszedł do przekonania, że pomiędzy bezprawnymi orzeczeniami administracyjnymi o sprzedaży lokali, a szkodą istnieje normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Szkodą, której naprawienia domagają się powódki jest bowiem uszczerbek majątkowy, jaki powstał na skutek bezprawnych rozporządzeń lokalami i w efekcie doprowadził do ostatecznego odjęcia im prawa ich własności o konkretnej wartości majątkowej. Gdyby zatem nie zostały wprowadzone do obrotu przywołane decyzje administracyjne, nie doszłoby do sprzedaży przedmiotowych lokali oraz udziałów w częściach wspólnych budynku i jego urządzeń, a lokale te i związane z ich własnością udziały stanowiłyby, podobnie jak inne niesprzedane lokale, własność następców prawnych J. L. (1).

Podkreślić bowiem należy, iż zgodnie z ogólnymi zasadami postępowania administracyjnego, które obowiązuje wszystkie organy administracji publicznej, a zatem również Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicy W. - Ś., winny one działać na podstawie przepisów prawa (art. 6 k.p.a.). Nadto w toku postępowania organy administracji publicznej powinny stać na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmować wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli (art. 7 k.p.a.). Organy administracji publicznej winny ponadto prowadzić postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej (art. 8 k.p.a.). Kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicy W.- Ś. zatem zobligowany był, przy orzekaniu o sprzedaży poszczególnym osobom lokali mieszkalnych w budynku położonym w W. przy ul. (...), do wzięcia pod uwagę okoliczności, iż decyzja Prezydium Rady Narodowej w (...) W. z dnia 21 czerwca 1950 r., odmawiająca przyznania własności czasowej do gruntu nieruchomości położonej przy ul. (...), obarczona była wadą powodującą jej nieważność z mocy prawa (art. 156 § 1 pkt 7 k.p.a.), tym bardziej, że postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji wszcząć można również z urzędu (art. 157 § 2 k.p.a.). W związku z powyższym Kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Dzielnicy W. - Ś., przed wydaniem przedmiotowych decyzji, winien podjąć przewidziane prawem czynności, w tym poinformować właściwy organ administracji publicznej, ewentualnie prokuratora (art. 182 i nast. k.p.a.), o powzięciu wątpliwości co do ważności decyzji dekretowej.

Tym samym dokonana powyżej zgodnie z zaleceniami Sądu Najwyższego zawartymi w uchwale z dnia 21 marca 2003 r. (sygn. akt III CZP 6/03, OSNC z 2004 r. Nr 1, poz. 4), w ramach dowodów przedstawionych przez strony zgodnie z zasadą kontradyktoryjności, ocena całokształtu okoliczności sprawy prowadzi do wniosku, że uszczerbek majątkowy po stronie powódek jest normalnym następstwem wydania decyzji o sprzedaży lokali w budynku przy ulicy (...) w W..

Należne powódkom odszkodowanie w zakresie damnum emergens zostało obliczone w oparciu o omówiony powyżej dowód z opinii biegłego S. O.. Sąd uznał, że miarodajną dla ustalenia wysokości odszkodowania wynikającego z decyzji sprzedażowych będzie wartość sprzedanych lokali określona według ich stanu na dzień odpowiednio 9 marca 1989 r. (w stosunku do lokalu nr (...)) oraz na dzień 18 maja 1990 r. (w stosunku do lokalu nr (...)), a cen na datę sporządzenia opinii, zgodnie z treścią art. 363 § 2 k.c. W tym zakresie Sąd podziela jednocześnie utrwaloną już linię orzecznictwa zapoczątkowaną orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2002 r. (sygn. akt I CKN 1215/00, LEX nr 78330), iż zachodzi w takim przypadku konieczność brania pod uwagę wszystkich ograniczeń prawnych, którym podlegałyby przedmiotowa nieruchomość, gdyby nie doszło do jej bezprawnego przejęcia przez Państwo.

Wartość sprzedanych lokali nr (...) położonych w W. w budynku przy ul. (...), z uwzględnieniem obciążeń ustawowym prawem najmu lokali wynikającym z zasad publicznej gospodarki lokalami, ustalona została na kwotę 329.750 zł (w stosunku do lokalu nr (...)) oraz na kwotę 380.600 zł (w stosunku do lokalu nr (...)). Mając powyższe na uwadze,

przy jednoczesnym uwzględnieniu wysokości udziałów przysługujących każdej z powódek w spadku po zmarłym właścicielu nieruchomości (...), należało zasądzić od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz powódki A. P. kwotę 247.312,50 zł (329.750 zł x 3/4) oraz na rzecz powódki H. L. kwotę 95.150 zł (380.600 zł x 1/4).

Uwzględniając powyższe wywody należało orzec jak w punkcie I. i II. wyroku.

Żądanie strony powodowej przenoszące powyżej wskazane kwoty jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu (pkt III. wyroku).

Odsetki ustawowe za opóźnienie z uwagi na odszkodowawczy charakter roszczenia (art. 363 § 2 k.c.) zostały zasądzone od chwili wyrokowania, tj. od dnia 14 września 2017 r. do dnia zapłaty. Nie zawsze bowiem wymagalność roszczenia jest równoznaczna ze stanem opóźnienia dłużnika, gdyż o opóźnieniu tym można mówić wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niespornego co do zasady i wysokości, niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. W przypadku, gdy ustalenie odszkodowania nastąpiło według cen z chwili wyrokowania, trzeba uznać, że należy się ono w tej wysokości, jeżeli ceny te były wyższe od występujących wcześniej, dopiero od tej chwili. Od chwili zatem ustalenia odszkodowania można mówić o opóźnieniu się dłużnika w zapłacie odszkodowania ustalonego według tych cen i w konsekwencji dopiero od tej chwili można zasądzić od niego odsetki za opóźnienie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 lipca 2011 r., sygn. akt II CSK 635/10, LEX nr 1001288).

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu natomiast znalazło swoje uzasadnienie w treści art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c., zgodnie z którym sąd może rozstrzygnąć o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu; w tej sytuacji, po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, referendarz sądowy w sądzie pierwszej instancji wydaje postanowienie, w którym dokonuje szczegółowego wyliczenia kosztów obciążających strony. Dlatego też Sąd ustalił, że powódka B. P. wygrała proces w 72%, a powódka H. L. w 68%, przy czym pozostawił szczegółowe rozliczenie kosztów procesu Referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku (pkt IV wyroku).

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie wskazanych przepisów orzekł jak w sentencji orzeczenia.